

A muzeális könyvállományt őrző gyűjtemények első találkozója

Az Országos Széchényi Könyvtár, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Társadalomtudományi Szekciója, valamint a Magyar Tudományos Akadémia Művelődéstörténeti Bizottsága 2000. május 9-én rendezte meg a *Muzeális könyvállományt őrző gyűjtemények első találkozóját* a nemzeti könyvtár épületében. A résztvevőket *Monok István*, az OSZK főigazgatója üdvözölte, korántsem szokványos köszöntő szavakat mondva, hanem azonnal a lényegre térve. Illetve, talán nem is annyira arra, amit általában – e témakör kapcsán – lényegesnek szoktunk tartani mindközönségesen. A főigazgató, miután elmondotta, hogy – hivatalból – számos rendezvényt kell megnyitnia, ezúttal hangsúlyozta, hogy olyan előadások és viták előtt szól, amelyek legsajátabb témái közül valók, amelyhez affinitása, mély köze van. (Aki ismeri Monok István tudományos publikációit tudhatja, hogy azért itt többről van szó, mint affinitásról.) Ez az elkötelezettség abban is megnyilvánult, hogy Monok István alapkérdéseket pendített meg, részint az egészre nézett, részint az értelmét kereste mindennek. Már akkor ezt tette, amikor csak arról szólt, hogy miért nem egyszerű hivatali ügyesség (ügyeskedés) egy ilyen konferenciát három szervezet–intézmény–műhely közös munkájaként létrehozni. Mert – mondotta Monok István – úgy is fel lehet fogni a dolgot, hogy a nemzeti könyvtár, az MKE és az MTA számára egyszerre és egycsapásra eladható programról van szó. De úgy is, hogy e három intézmény közös részvétele, felelősségvállalása valami fontosat tükröz. Egy olyan hármasságot, amelyet akár ars poeticaként is vállalhatnak a résztvevők. Hisz tudjuk, a könyvtárosok bizonyos autonóm tökélyre törnek. Feldolgozási, címléírásai, bibliografizálási szisztémáik önelvű zártságát, szépségét, logikáját tartják szemük előtt, és a beavatott, az igazi szakember büszkeségével mosolyogják le a tudósok, a kutatók publikációinak „dilettáns” bibliográfiai hivatkozásait, lábjegyzeteit, legalábbis azok formai oldalát, „hiányosságait”. A tudósok, a kutatók viszont ezt a könyvtárosi perfekcionizmust „nézik le”, és azt hiányolják, hogy ez az interim tökély nemcsak nem párosul, de nem is hajazik a tartalmi igényekkel/igényekre, hogy logikája nem a tartalmi lényeg logikája mentén alakul, bontakozik ki. A közember, a laikus, az „egyszerű/egyszerű” olvasó pedig fel sem éri ésszel ezt a perfekciót, egyszerűen nem is tud eligazodni a könyvtárak nyilvántartási–feltárási rendszereiben. Márpedig, és a három intézmény mindegyike valamelyik oldalt képviseli, valami olyanra kell/kellene törni, ami három irányban is adekvátnak bizonyulhat. A három oldal is, a három intézmény is joggal kívánja saját szempontjait érvényesülni látni, és az összejövetel, pontosabban az összejövetelek sorozata azt a célt szolgálhatja, hogy a szempontok – a maguk súlyának, arányának megfelelően – mind érvényesüljenek, érvényesülhessenek. A Széchényi Könyvtár mindenesetre erre törekszik, és joggal véli úgy, hogy e hármasság figyelembevételéül eligazító lehet a könyvek egy speciális

csoportjával, a régi könyvekkel foglalkozók számára is. Az ő számukra is fontos mind a könyvtárosi, mind a tudósi–kutatói, mind a köznapis felhasználói oldal figyelembevétele, szolgálata.

De célzott a főigazgató a belső szakmai vitákra is. Hisz a régi könyvekkel foglalkozók közt számos kérdésben nincs egyetértés. Ennek az egyet nem értésnek, a vitatott pontoknak és témáknak is felszínre kell kerülniük. Ráadásul nem pusztán technikai részletkérdésekről van szó. Példaként a főigazgató a bibliográfia és a katalógus terminus technicusait említette. Ő maga, mondotta, nem kis bátorságról tévén tanúbizonyságot, nem látja a különbséget a katalógus és bibliográfia között. Nem hiszi, hogy kell ilyen különbségnek lennie. Márpedig e különbségtételnek, kivált a régi könyvek vonatkozásában, óriási jelentősége van, vagy olyant tulajdonítanak neki. Kard-ki-kard mondhatnánk, annál is inkább, mivel persze nem iskolás megkülönböztetésekről van szó, a klasszikus meghatározásokat, kézikönyvbölcsességeket Monok István is ismeri. De hasonlóan provokatív volt a főigazgató egy másik eszme-futtatása is. Azt mondotta ugyanis, hogy egy helyes irányban fejlesztett/fejlődő könyvtárnak csak egy katalógusa lehet. Sőt! Hosszabb távon egy egész országnak is csak egy katalógusa van (kellene lennie). (Innen nézvést persze a katalógus versus bibliográfiai felvetés is másként cseng.) E katalógusnak (vagy bibliográfiának?) meg kell felelnie minden dokumentumtípusnak. A modern könyveket és periodikumokat ugyanabban az adatbázisban kell bemutatni, mint a régi könyveket. Más kérdés, hogy e megfeleltetés milyen szakértelmet, milyen technikákat követel. És – visszacsatolva az eddigiekhez – arra is utalt, hogy épp ennek az adatbázisnak kell olyannak lennie, amely nemcsak a benne feldolgozott művekhez adekvát, de a felhasználók hármas igénykövetelményéhez képest is az. Probléma problémára következett a főigazgatói – üdvözlő szavaknak titulált – előadásában, el egészen az osztott katalógizálásig, a régi könyvállományok különböző rendszerekben és metszetekben feldolgozott katalógusainak közös (még majd megkeresendő, kialakítandó) nevezőig, és tovább. Arra persze Monok István is utalt, hogy mindennek a megválaszolása nem egyszeri összefoglalás célja. De épp azért van szó rendezvénysorozatról, „első” (vagyis későbbieket feltételező) találkozó-ról, hogy rendre minden sorra kerülhessen. Téma szűkében épp nem lehetnek a találkozó résztvevői.

De még aktuális, konkrét problémák felvetésére is adódott alkalom ebben a bevezető–köszöntő szövegben. A főigazgató – sokakat talán meglepve, másokat netán megbotránkoztatva – azt mondotta, hogy a nemzeti könyvtárnak az a célja, hogy a teljes magyar nemzeti bibliográfiát, a kezdetektől napjainkig, egyetlen adatbázisban a hálóra vigye, méghozzá rövid határidőn belül. No persze nem arról van szó, tette hozzá azonnal, hogy minden egyes tétel autopszia után, a bibliográfiai leírás tökélyével jelenjen meg a hálón. Egy köztes lehetőségéről van szó: a Petrik, a Szabó Károly, az RMNY, stb. egyelőre úgy fog megjelenni, ahogy ezekben a közismert, közhasznú kézikönyvekben szerepel, olyan címléírásokkal, olyan vegyesen, ahogy azt ismerjük. De így legalább elérhető lesz, a számítógépes rendszer minden előnyével. Később azután jöhet a finomítás munkája. A bibliográfiai leírások tökélye. Lehet, hogy ez az „ütemterv” különösnek tűnik valakiknek. A nemzetközi mezőnyben azonban bevett gyakorlatról van szó.

Itt zárta is szavait Monok István, átadva a szót az első előadónak, a Petriket CD-ROM-ra vivő Arcanum cég képviselőjének, Biszak Sándornak, aki persze a

legszorosabban kapcsolódhatott az elmondottakhoz, lévén épp e „köztes megoldás” mestere, aki hálóra viszi ugyan a Petriket, ám abban a formában, ahogyan azt Petrik és persze kiegészítői megalkották. A finomításokról lásd mint fent.

Sok mélyjáratú, a szakmai tökélyt személyében is képviselő előadó lépett azután színre és számolt be egy-egy önmagában véve is roppant fontos témáról, problémáról, vívmányról és szakmai „gubancról”. Közülük olvasóink számára *P. Vásárhelyi Judit* előadását „hoztuk el”, adjuk közre. Azért lejegyezzük, hogy Berecz Ágnes a muzeális Ráday Könyvtár régi állományának feltárásáról, Keveházi Katalin a szegedi Egyetemi Könyvtár barokk katalógusáról, Spielmann Mihály a Teleki-téka katalógusairól szólott – kimerítő alapossággal. (VK)

A Régi Magyarországi Nyomtatványok Szerkesztőségének nyilvántartásai

Különös öröm számomra, hogy éppen azoknak a körében kell bemutatnom az RMNy nyilvántartásait, akik bejelentéseikkel vagy a náluk folytatott kutatásaink során nekünk nyújtott áldozatkész segítségével részesei annak a több évtizede folyó munkának, amely a régi nyomtatványok szisztematikus felkutatására irányul.

Általánosan ismert, hogy immár több évtizede az RMNy Csoport feladata, hogy a magyar retrospektív bibliográfia gondozójaként számbavegye és feldolgozza az 1801 előtt nyomtatásban megjelent dokumentumokat, továbbá publikálja azok bibliográfiáját.

Érdeklődési körébe az 1801 előtt bárhol – azaz belföldön vagy külföldön – megjelent magyar nyelvű nyomtatványok, vagyis **a nyelvi hungaricumok** (a Szabó Károly-féle RMK I); az 1801 előtt a történelmi Magyarország területén bármely nyelven nyomtatásban kiadott dokumentumok, vagyis **a területi hungaricumok** (a Szabó Károly-féle RMK II); és újabban magyarországi szerzők 1801 előtt külföldön idegen nyelven megjelentetett művei, vagyis **a szerzői hungaricumok** (a Szabó Károly-féle RMK III)

tartoznak.

Az első két kategória: a nyelvi és területi hungaricumok köre igen becses számunkra. Éppen ezért az ide tartozó dokumentumokat különös gonddal és igénnyel kívánjuk feltárni. Munkánk gyümölcse az RMNy I. és II. kötete, és hamarosan kézbe vehetjük III. kötetét is. A három kötetben együttvéve **2625** tétel leírása található, amely kronologikus rendben haladva az 1473 és 1655 között megjelent, általunk példányból ismert, feltételezett és kikövetkeztetett magyar nyelvű és magyarországi nyomtatványok részletes leírását tartalmazza.

Minden kötet használatát tízféle mutató, valamint a példányból ismert nyomtatványok címlap-reprodukciója segíti. Nem érdektelen felsorolni ezeket a mutatókat, mivel az RMNy Szerkesztőség nyilvántartásait az 1656–1700 közötti időszak tekintetében lényegében hasonló elvek szerint alakítottuk ki.

Az RMNy kötetek mutatói tehát:

- a magyarországi nyomdahelyek mutatója időrendben;
- nyomdamutató, helységek és nyomdászok;
- személynévmutató;
- helynévmutató;
- címmutató;
- a magyar nyelvű énekek és versek incipitmutatója;
- tárgymutató;
- nyelvi mutató;
- könyvtárak mutatója;
- a fontosabb bibliográfiák konkordanciája.

Az 1656–1700 időszak vonatkozásában cédula formában rendelkezésre álló nyilvántartásaink pedig a következők:

- szerzői betűrendes katalógus;
- cím szerinti betűrendes katalógus;
- nyomdahely szerinti katalógus, amely az adott helyen készült nyomtatványokat kronologikus rendben tartalmazza;
- műfaj szerinti katalógus;
- RMK szám szerinti katalógus, amely a Szabó Károly által nem ismert példányokat, mint /a, /b-s stb. RMK-számos tételeket foglalja magában.

Az új tételeket az úgy nevezett „kövér” RMK-köteteinkben, a nyomtatott lapok közé belőtt üres lapokon tartjuk nyilván. Továbbá vezetünk példánynyilvántartást RMK-szám rendben tartott kartonokon, és gyűjteményenként is van áttekintésünk az RMK példányokról. Ezek a nyilvántartásaink képezik az alapját a következő három RMNy kötet anyagának.

A már megjelent RMNy kötetek tekintetében akár szakirodalomból, akár személyes gyűjtőútjainkon szerzünk tudomást olyan eddig ismeretlen hungaricum-nyomtatvány létezéséről, amely 1636 előtt jelent meg,

- legfontosabb adatait jelzésszerűen bevezetjük az erre a célra megkövérített, átlőtt RMNy példányunkba úgy, hogy **S**, azaz supplementum tételszámot adunk neki;
- továbbá bevezetjük példánynyilvántartásunkba is, amely így állandóan módosul.

Eddig a XVI. században publikált 870 tételhez **87** újabban előkerült **S** tételről tudunk. Ha egyszer lesz digitalizált RMNy, akkor terveink szerint ezek az **S**-tételek abban már benne fognak szerepelni. S ha végigérnek unokáink a XVII. századi RMNy-en, akkor érdemes lesz kötet formájában is összegyűjtve kiadni az összes Supplementum-tételt és módosítást.

Feltűnhetett a jelenlévőknek, hogy Szabó Károly RMK-inak 1711. évi korszakhatárától eltérően 1700-at emlegettem. A nemzetközi gyakorlatot követve ezentúl ugyanis mi is a századonkénti beosztást követjük, vagyis az 1701–1711 között megjelent nyomtatványokat a XVIII. századiakkal együtt tartjuk már számon, dolgozzuk fel és publikáljuk. Ez a magyarázata annak, hogy már a V. Ecsedy Judit által gondozott Petrik VIII. kötetében, amely a VII. és VIII. Pótlás-kötetek nyomdászmutatója, benne szerepelnek az 1701 és 1711 között keletkezett kiadványok is Szabó Károly RMK-inak első két kötetéből.

Ezzel át is térhetünk az RMNy Szerkesztőség **XVIII. századi** nyilvántartásaira.

Mint ismeretes, az eredeti négy Petrik kötethez eddig négy Pótlás-kötet jelent meg. Ezek közül a Petrik V. és VII. kötet teljes egészében, továbbá a VIII. kötet első fele Petrik által le nem írt bibliográfiai tételeket ad közre 1712 és 1800 között, a Petrik VI. kötet és a VIII. kötet második fele pedig nyomdahelyek és nyomdák rendjében közli a tárgyalt nyomtatványokat.

E publikációknak megfelelően van alfabetikus rendben tartott bibliográfiai cédulakatalógusunk, valamint nyomdahely szerint rendezett nyilvántartásunk is. Ezek azonban korántsem publikációink pusztá megfelelői.

A bibliográfiai katalógusunk *egy betűrendben* tartalmazza az összes Petrik tételt, a XVIII. század első tizenegy évének könyvtermését is ideértve. Nagyon bőven van utalózva, hogy az új tételek azonosítása könnyen megtörténhessék.

A nyomdahely szerinti nyilvántartásunk pedig alkalmas volt arra, hogy példánynyilvántartássá fejlesszük. Természetesen kiindulásul ez egy rendben tartalmazza a Petrik VI. és VIII. kötet nyomdamutatóit.

Még a 70-es évek közepén, amikor felmerült az a gondolat, hogy a XVIII. századi nyomtatványok szisztematikus feltárását az összes belföldi közgyűjteményben és a lehetőségeknek megfelelően a legnagyobb külföldi gyűjteményekben meg kell kezdeni, Borsa Gedeon és Hervay Ferenc a következő, azóta is használatban lévő rendszert találta ki:

Minden XVIII. századi nyomtatvány kapott egy három elemű kódszámot impresszum adatai alapján, amely két betűből és kétszer két számból áll. A betűk általában utalnak a kiadás helyére és a nyomdára, tehát pl. a budai Landerer nyomda esetében BL, a pesti Landerer esetében PL, de mivel a P betű Pestet jelenti, a pozsonyi Landerer esetében QL a betűjel. Ezt követi az évszám utolsó két száma, vagyis a BL-63 egy, a budai Landerernél 1763-ban megjelent nyomtatványt jelöl. Az utolsó két szám már esetleges, azt jelzi, hogy az eredetileg beszámozott Petrik VI. nyomdamutatóban az adott évben kiadott ismert nyomtatványok között hányadik sorszámot kapta a nyomtatvány. Így Gyöngyösi István *Porából megéledett Phönix* című, Budán 1763-ban megjelent művének kódszáma: **BL-63-08**. Mind a két kinyomtatott nyomdamutatónkat: a Petrik VI. és VIII. kötetet is ilyen rend szerint „betanítottuk”, azaz kódoltuk tételeiket. Ezek a házi használatra készült nyilvántartásaink, amelyek nem publikusak.

A feldolgozó munka során nem történik más, minthogy megkeressük a bejelentett adat kódszámát. (Ezt az előző korszakban az RMNy, ill. 1656 után az RMK szám megkeresése jelenti). Ha megtaláljuk, akkor regisztráljuk a példányt, ha nem találjuk meg, akkor adunk neki új, ++ előjelű kódszámot. Autopszia alapján elkészítjük leírását, majd beépítjük nyilvántartásainkba, a bibliográfiaiba is és a péld-

dány nyilvántartásba is, valamint besoroljuk az újabb Petrik Pótkötetben publikálható adataink közé. Tehát ennek a bibliográfiailag eddig le nem írt műnek új példányát már hozzá tudjuk írni az elsőhöz, ezzel elkerülendő a párhuzamos ill. többletleírások készítését.

A kódszámok rendjében állítottunk fel még a munkálatok kezdetén, a 70-es években egy olyan kartotékrendszert, amely példánynyilvántartásként szolgál.

Több mint 340 magyarországi és ugyancsak a 300-at meghaladó külföldi gyűjtemény régi nyomtatvány-példányai található meg példánynyilvántartásunkban: azaz az általunk ismert több mint 27 000 nyomtatványnak 200 000 példányát tartjuk nyilván és tudunk róluk tájékoztatást adni. Meg tudjuk mondani, hogy egy nyomtatványból ismerünk-e példányt; ha igen, hol, milyen jelzet alatt őrzik azt.

Igen hasznos ez a kutatóknak, a régi könyveket forgalmazó eladóknak, aukció-rendezőknak, és nem utolsósorban a magukat vásárlásra elszánó magánszemélyeknek, könyvtáraknak.

Példánynyilvántartásunk önmagában is igen érdekes. S itt a már megjelent RMNy-kötetek tanulságaira is utalni szeretnék:

A XVI. században a kép igen elszomorító. Az ebben a században általunk ismert nyomtatványok 46%-ából csak egyetlen példányt vagy töredéket ismerünk.¹ Viszonylag nagy példányszámban maradtak meg a vaskos könyvek:

- Pl.: Heltai Gáspár *Krónikája* (Kolozsvár 1575, RMNy 360) 42 példányban;
- A magyarországi törvények gyűjteménye, a *Decreta* (Nagyszombat 1584, RMNy 549) 66 példányban;
- a *Vizsolji Biblia* (1590, RMNy 652) 58 példányban. Ez utóbbi eredeti példányszámát nem ismerjük, általánosan elfogadott feltételezés szerint 7–800 példány körül jelent meg.

Már autentikusabb forrásból – magától a sajtó alá rendezőtől, Molnár Albertől – tudjuk, hogy a protestáns *Biblia*-fordítás második kiadása 1608-ban Hanau-ban (RMNy 971) másfélezer példányban látott napvilágot. Ma 37 könyvtárban 58 példányról tudunk, azaz közel 4%-a maradt fenn a kinyomtatottnak.

A XVII. században az előbb idézett 46%-os arány már kissé kedvezőbb alakul. A most megjelenőben lévő RMNy III. kötetben, amely az 1636–1655 évek közötti korszakot tárja fel, 1001 tétel leírását adjuk majd közre. Közülük 323, azaz 32,3% maradt fenn egy példányban vagy töredékben. Ugyanebben a korszakban bizton feltételezhető vagy említésből ismert 221, azaz a tárgyalt nyomtatványok több mint 1/5 része. Az is előfordul, hogy pontosan tudjuk a megjelent kiadvány példányszámát, de abból napjainkra egyetlen példány sem maradt fenn. Így van ez Vaclav Vokál trencsényi nyomdász esetében. Fennmaradt végrendelete,² amely több olyan kiadványára és azok példányszámára utal, amelyekből egyetlen példány sem őrződött meg napjainkra. Így csupán említésből ismert, azaz idézőjel között tudtuk szerepeltetni bibliográfiánkban pl.

- Luthernek Vokál által nyomtatott *Catechismusát*, amely a végrendelet szerint 300 példányban maradt fenn (RMNy 1805);

1 *Hervay Ferenc: A XV–XVI. századi magyarországi könyvnyomtatás számokban. Magyar Könyvszemle, 1966: 67.*

2 *Macürek, Josef: Česká žeme a Slovensko (1620–1750). Brno, 1969, 163.*

- *Vocabularium*át, amelyből a nyomdász halálakor négyszáz példány volt (RMNy 1811);
- Biblikus cseh nyelvű Ábécéskönyvét (= *Slabikár*, RMNy 1808), amelyből ötszáz példány volt 1641-ben, stb.

A végrendelet olyan nyomtatványra is utal, amelyből mára is maradt fenn példány. Így megtudhatjuk belőle, hogy a cseh nyelvű *Praxis pietatis* második részének 1641-ben, Vokal halála évében nyomtatott kiadása (RMNY 1906) 500 példányban már raktáron volt, és munkában volt további 300 példányának kinyomtatása. Ma összesen hét példányról, az összes 800 példánynak nem egész egy százalékáról tudunk.

Ezek általában – miként a Vokáltól idézett címek is mutatják – mindennapi vagy gyakori használatra készült művek: naptárak, tankönyvek, katekizmusok, énekeskönyvek, liturgikus művek, agendák, illetve kis terjedelmű, alkalmi nyomtatványok, stb.

Az előállított nyomtatványok példányszáma a XVIII. században jelentősen emelkedett. Kitűnő forrásmunkának számít e tekintetben a nagyszombati egyetemi nyomda 1773-ban, azaz a feloszlatakor készült leltára.³ Az 1773-ban illetve előző egy-két évben készült kiadványok esetében a leltárban megadott példányszám valószínűleg azonos vagy közel áll ahhoz a számhoz, amennyit a nyomda kibocsátott.

5000 példányban jegyzi a leltár pl. az *Úitárs* című magyar nyelvű imádságoskönyvet, amelyből egyetlen példányról sem tudunk.

4000 példányban volt meg a nyomdában a *Geistliches Vergiss mein nicht* című német imádságoskönyv (Petrik VII. 174), amelyből mindössze négy példányról tudunk: kettő van ezek közül az OSZK-ban, egy Eszéken a múzeumban, és egy Krakkóban, a Jezsuita Rendház Könyvtárában.

3000 példányos Dufrene *Rudimenta historica* harmadik kötete (P. III 254), amelyből ma 45 példányról tudunk (NA-73-06);

2000 példányban készült Salvianus *Operájának* I–II. kötete (P. III 271). Ebből 38 példányt ismerünk (NA-73-43).

A gyűjtött példányok száma napról napra növekszik, minthogy az erdélyi gyűjteményekben pár éve megkezdett szisztematikus kutatásaink még eltartanak egy ideig. Igen sok feladat vár még itt ránk. Feltáró munkánk nemcsak eddig ismeretlen példányokat, hanem eddig ismeretlen bibliográfiai tételeket is a felszínre hoz. Ebből tervezzük az új évezred első évtizedében a Petrik IX. kötetét több ezer tétel leírásának a közreadásával.

A példánynyilvántartással párhuzamosan fejlesztjük címlapxerox-gyűjteményünket kódszámrendben felállítva. Amiképpen a XVI–XVII. századi nyomtatványok esetében a magyarországi nyomdák típusainak a repertórium a áll segédeszközként a rendelkezésünkre, hasonlóképpen címlap-reprodukciók könnyítik meg sok esetben munkánkat a kapott adatok azonosításában.

A példányok egyedi jellemzőinek regisztrálását nem tekintjük bibliográfiai feladatnak. Azt: vagyis a könyv possessorainak és kötése jellemzőinek a feltárását

3 *Haiman György–Muszka Erzsébet–Borsa Gedeon: A nagyszombati jezsuita kollégium és az egyetemi nyomda leltára, 1773. Bp., 1997. Balassi 163–164.*

az őrző gyűjtemények feladatának tartjuk. Többek között ez a klasszikus különbség bibliográfia és katalógus között. E tekintetben igen szép munkák folynak szer-
te az országban, a Felvidéken és Erdélyben is.

Ami a folytatást illeti: megtalálható nálunk

- az OSZK-ban őrzött 1801 és 1850 között keletkezett magyarországi nyomtatványok nyomdász-katalógusa. Hangsúlyozom, hogy csak az OSZK-ban őrzött művekről van szó;
- továbbá az 1601 és 1800 között, ugyancsak az OSZK-ban meglévő külföldi nyomtatványok nyomdahely szerinti katalógusa is. Mivel az OSZK Tájékoztató osztályának ilyen katalógusa nincs, nálunk található információ azokról a kutatók, akik arra kíváncsiak pl., hogy milyen római XVIII. századi nyomtatványai vannak az OSZK-nak.

Végezetül szeretnék még központi katalógusainkról is szólni. A 80-as évek közepétől kezdve az RMNy Szerkesztőség gondozza az országban őrzött, 1601–1800 között keletkezett külföldi könyvek, azaz nem hungaricumok központi katalógusát. Sajnos nemigen kapunk újabb bejelentéseket, pedig bármilyen hordozón: floppy vagy cédula formában szívesen látjuk a folyamatosan feldolgozott könyvek leírásait, hogy beépítsük azokat nyilvántartásunkba, amely időrendben külön kezeli a XVI. századi nyomtatványokat és az 1601 és 1800 között megjelenteket. Mint ahogyan – s ezzel visszatérünk bibliográfiai munkánkhoz – a rekatalogizált vagy újonnan beszerzett régi hazai nyomtatványairól (akár megváltozik eddigi jelzete, akár egy-egy kolligátum feldolgozásakor, vagy restaurálásakor a kötéstáblából új nyomtatvány/töredék került elő) kérjük szíves tájékoztatásukat, hogy nyilvántartásaink teljesen naprakészek lehessenek: az egyes gyűjtemények rejtett kincsei hasznosuljanak a kutatás számára és nem utolsósorban a mindnyájunk örömére, akik szenvedélyesen szeretjük munkánkat: régi könyves kultúránk mind mélyebb feltárását és megismertetését.

S természetesen nemcsak adatközlésre hívom fel a kedves kollégákat, hanem biztosíthatom mindnyájukat, hogy akár személyesen, akár levélben vagy telefonon (224-3783), netán e-mail-en (rmnybibl@oszk.hu) fordulnak hozzánk 1801 előtti hungaricumokra és nem hungarica-nyomtatványra vonatkozó kérdéseikkel, szívesen és készséggel állunk rendelkezésre.

P. Vásárhelyi Judit